

# תורת אמת

מס' 4

## פנינים לראש השנה ויום כיפור

מקצת פסקי ומנהגי רבני מרוקו ♦ לוב ♦ תוניס ♦ אלג'יר  
מאת הרב אברהם אסולין מתוך הספר גנזי המערב שיצא בס"ד בקרוב

### חודש אלול

#### חודש אלול

הארבעים שעשו את העגל.

בראש חודש אלול אמר הקדוש ברוך הוא למשה עלה אלי ההרה והעבירו שופר בכל המחנה. משה עלה להר לקבל הלוחות כדי שלא יטעו עוד אחר עבודה זרה. והקדוש ברוך הוא נתעלה באותו שופר שנאמר עלה אלהים ה' בקול שופר לפיכך תיקנו חכמינו ז"ל שיהיו תוקעין בשופר בחודש אלול בכל שנה. ימי אלול עד יום הכיפורים ימי רחמים, אלו ימים שמשה רבינו עלה אל הר סיני להביא את לוחות הברית השניות בראש חודש אלול, מתפלל ומתחנן לפני ה' למחול לישראל על מעשה העגל ונתקבלה תפלתו ומחל להם והיו אלה הארבעים יום ברצון שנאמר ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים מה הראשונים ברצון אף האחרונים ברצון אמור מעתה אמצעים היו בכעס וכיון שאלו הארבעים היו ימי תפלה ותחנונים למשה הוקבעו בישראל לסליחות ותחנונים. ה"ה וירד עם הלוחות ביום הכיפורים, וכל ארבעים יום הללו היו ימי רחמים ורצון לכל עם ישראל, וביום הכיפורים נתרצה הקב"ה לישראל, שנאמר "סלחתי כדברך" ולכן יום הכיפורים הוקבע לדורות ליום מחילה וכפרה וטעם נוסף כדי לתקן מ' יום שקלקלו בהם המרגלים, ויום

ועוד טעם מפני שימי ראש השנה ועשרת ימי תשובה שהם ימי הדין קרובים לזה אנו מפחדים מיום הדין ומקדימים סליחות ותחנונים שלוש יום קודם יום הדין כי אריה ישאג מי לא ירא, מי לא ירא מיום הדין, לכן נהגו גם כן להתענות בהם היחידים וכל הירא את דבר ה' יהיה מתענה בהם שני וחמישי לפני יום ה' הגדול. היכל הקודש אלבאז (והלכות ראש השנה)

ראש השנה הוא יום הדין לכל באי עולם. ביום זה אדם נידון על מעשיו וכל קורותיו ומאורעותיו שיארעו לו בשנה הבאה, שנאמר "עיני ה' אלוהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה" מראש השנה נידון מה יהא בסופה (ראש השנה ח ע"א) ואמרו חכמינו (ור"ה טז), בראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרום, שעוברים לפניו אחד אחד, בזה אחר זה. אמר רבי כרוספדאי אמר רבי יוחנן שלשה ספרים נפתחים בראש השנה. אחד של רשעים גמורים, אחד של צדיקים גמורים אחד של בינונים. צדיקים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים, רשעים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה. בינונים תלוים ועומדים מראש השנה ועד יום הכיפורים זכו ועשו תשובה נכתבים לחיים.

#### מהנעשה ונשמע

ב"תפארת מיכאל"

#### הילולת אור החיים הקדוש

בס"ד התקיימה ההילולא בשיתוף בית הכנסת אחוזת אברהם אלעד. במקום נערכה סעודה מצוה מכובדת, רבים מהמשתתפים עטו על עצמם גלביות כמסורת אבותינו. התזמורת אנדלוסית בניצוחו של נעים זמירות ישראל ר' יוסי בן חמו, השתתפו הרבנים החשובים הגר"י מלאכי רב שכונת אהבת ישראל, הגר"א ברדה רב שכונת אבן גבירול, הרב אברהם אסולין. וכאן המקום להודות לכל התומכים והמסעים ועל ראשם גבאי בית הכנסת. ר' אברהם בן עמי ר' עופר הלוי ר' בנימין טבת. וכן את ידידיו גיא זגורי שפעל רבות להצלחת הערב ימלא ה' משאלות ליבם לטובה.

#### כינוס להורים

לקראת בין הזמנים יזם הכולל תפארת מיכאל, בשיתוף בית הכנסת אחוזת אברהם. כנס להורים. בנושא מוכנות לימי "בין הזמנים" השתתפו הרבנים הר"א אופיר ברדה רב שכונת אבן גבירול, הרב בן ציון בצון ראש ישיבת נחלת התלמוד. הרב יוסף רבי יו"ר ארגון ישיחנה.

#### קברי צדיקים

כולל תפארת מיכאל הוציא אוטובוס לקברי הצדיקים בצפון. והפעם השתתפו הנשים והטף. כהכנה לימים נוראים. בין המקומות שפקדו. מירון, עמוקה, חוני המעגל, טבריא רבי מאיר בעל הנס, רבי עקביא, והרמח"ל. וכאן המקום להודות לר' רפאל לוגסי, ור' גיא זגורי, שטרחו רבות עבור נסיעה זו. שומר פיו ולשונו.

"לא יתכן שאדם ידבר ולא יכשל בדיבורים אסורים" (מתוך הספר חפץ חיים), לכן כבר שלוש שנים ברציפות מדי יום לומדים בצוואת בכל יום שתי הלכות שמירת הלשון, וזכינו זה עתה בס"ד לסיים הלכות שמירת הלשון בפעם השניה.

לפרטים 0503366286

orhadash.co.il

הרבה בקשות בלשון הקודש, על כן לא אכפת בזה ולא יתקנאו בו המלאכים. כף החיים (אות כו).

## הלכות סליחות

**בשבתות חודש אלול** מידי שבת לומדים בספר קהלת.

**משכימים בעלות השחר** לאמירת סליחות ותחנונים החל מיום ב באלול, כל הציבור ועל ראשם תלמידי חכמים באשמורת הלילה לאמירת סליחות. וכן היו המבוגרים משכימים עמהם את הילדים. (רבי שלמה פחימה).

וכתב בספר בן יהוידע (ברכות ו ע"ב), אלא שהסליחות שנאמרות באשמורת הבוקר אין ערוך אליהם שאז היא עת רצון והתעוררות מדות הרחמים. ומ"מ בארץ כאן יש שאומרים סליחות בחצות לילה חשוב להדגיש שאין לומר קודם חצות, לפי שאינה זמנה. בשו"ת עמק יהושע (ח"ב סימן מג), לבטל מה שנהגו בעיר נהריה לומר סליחות קודם חצות לילה.

וכתב הגר"י משאש בשו"ת מים חיים (ח"א סימן רלא), וז"ל מנהג ישראל בזה. הוא מנהג נכון ועתיק יומין מימי הגאונים זיע"א. לקום באשמורת לומר סליחות ותחנונים. כמ"ש רבנו ב"י ובשו"ע (סימן תקפא), כי הזמן ההוא מוכשר הרבה לתשובה. ואמירת הסליחות והתחנונים בנחת ובכוונה. הם מעוררים הלב לפשט העקמומיות שבו יותר משאר לימודים. כאשר שמענו וראינו כמה חסידים ואנשי מעשה. שהיו מורידים כנחל דמעה באמירת הסליחות באשמורת אלול. והנסיון הוכיח ויוכיח לכל אדם מעצמו. ובכן טוב וישר לומר בעת ההיא רק סליחות ותחנונים. לא זולתם. דבר בעתו מה טוב.

**ברכות התורה.** המשכימי קום לאמירת סליחות צריכים קודם לברך ברכות התורה, מפני הפסוקים הנאמרים בסליחות. הגר"י משאש בשו"ת מים חיים (ח"א סימן רלא). המשכימי קום יזהרו שלא יגרמו בהשכמתם לגזל שינה של אחרים, בפרט שיש בתי כנסת שיש ציבור רב ואמירת הסליחות מפריעה את מנוחת השכנים לכן יזהרו שלא יהא טובל ושרץ בידו.

**סליחות ביחיד.** כשאין עשרה למנין מנהגו שאומרים הקטעים בארמית, וטעמנו שאפילו שאין המלאכים מבינים ארמית, יש לאומרם, שנשתבחו ישראל ששואלים צרכיהם מהקב"ה ללא שום אמצעי, חוץ מי"ג מדות שאין היחיד אומרם אלא בנגינתם וטעמם כקורא בתורה. כמובא באורד בשו"ת ידי עלמא עבדלק (סימן לג), וכן בספר עטרת אבות (פ"ט אות ב בהערה), הביא בשו"ת תורה לשמה (סימן מט), כתב דהיחיד אינו צריך לדלג נוסח רחמנא, מפני שכל הסליחות הם בלשון הקודש, וקודם זה ואחר זה הוא אומר

וכתב הגאון רבי מאיר מאזוז בירחון אור תורה (אלול תשנ"ד סימן קלג), שמעתי מזקני מרוקו שאמרו כל הסליחות גם כשאין מנין בבית הכנסת, חוץ מי"ג מדות שאמרו אותם הטעמים, וכן מנהג אבי מורי זצ"ל בתוניס. וכן היה מנהג הפשוט שם. וכן כתב בקיצור שו"ע טולידאנו. וכן נהגו יהודי תימן כמו שכתב בשו"ע המקוצר (ח"ג סימן קט אות ה), וכן נהגו יהודי לוב כמובא בספר נחלת אבות (מנהגי הסליחות אות כ), וכתב בספר דברי שלום ואמת (ח"א עמוד 108), הביא מנהגו ושכן פסק מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל וסיים יש להעיר כי מנהג מרוקו חשוב מאד ימנו בארץ, כדילחזקמנינים קטנים.

**תקיעה בשופר.** מנהגנו בכל עת שהציבור אומרין י"ג מידות תוקעים הש"ץ תוקע בשופר כסדר הזה תשר"ת תש"ת תר"ת להמשיך רחמים. כתר שם טוב (ח"ו אות ה), ובעשרת ימי תשובה רבים מהציבור היו תוקעים בשופר בעת אמירת ויעבור. מפי רבי שלמה פחימה. וכתב בספר היכל הקודש אלבאז (הלכות ראש השנה). "והקדוש ברוך הוא נתעלה באותו שופר שנאמר עלה אלהים ה' בקול שופר לפיכך תיקנו חכמינו ז"ל שיהיו תוקעין בשופר בחודש אלול בכל שנה". וכתב בשו"ת דרכי דוד (או"ח סימן לח), שכן מנהג יהודי אלג'יר.

**כתב החיד"א** בספר ברכי יוסף (סימן תקפא אות ו), וז"ל יותר טוב בימים אלו להרבות בסליחות ותחנונים עם הציבור מללמוד תורה טור ברקת. וכן ראיתי לקצת רבנים שהיו עסוקים תמיד בגופי הלכות ובחיבורים, ובחדש אלול היו מניחים קצת מסדרם ללמוד גירסא ותחנונים. מי שרגיל לקום באשמורת הבוקר ללמוד תורה ופוסקים בחודש אלול עדיף לו שיאמר סליחות.

**בליל הסליחות שלפני ערב ראש השנה מנהגנו לתקוע בשופר,** וכתב הגר"י משאש בספר אוצר המכתבים (ח"ג אלף תשעט), וז"ל המנהג שלא לתקוע בערב ר"ה, הוא רק אצל האשכנזים, אבל אנחנו הספרדים נוהגים לתקוע בסליחות של ערב ר"ה, כמו שהיינו נוהגים במרוקו וכן נהגו באלג'יר ובמרקש ובוגמז מפסיקים מלתקוע. רמ"א וגם למי שחש לכך כדי לשים הפרש בין תקיעות של מצוה לתקיעות של מנהג. ואם חל ר"ה ביום ראשון, תוקעים בשופר בסליחות ערב ר"ה שהרי השבת מפסקת ביניהם.

## ראש השנה

**התרת נדרים.** מי שח"ו בנידוי תפלתו אינה מתקבלת ארבעים יום ושמה אדם עבר על אחד מהדברים שאדם חייב נידוי, לכן ארבעים יום קודם יוה"כ לאחר תפלת שחרית עושים התרת נדרים, ואף הנשים משתתפות בהתרת נדרים. וכן עורכין התרת נדרים קודם ראש השנה ויום הכיפורים. (מפי רבי שמעון אבוקסיס).



**תיקון כרת.** ארבעים יום קודם כיפור רבים באולד מנצור עושים יום תענית ורבנו היה עורך עם הציבור תיקון כרת, ואף אנשי מלאכה עוזבים את מלאכתם ומשתפים בתיקון.

**תענית ערב ר"ה.** כתב הרמ"א (סימן תקפ"א ה"ב), ובשו"ת אורחות יושר העיד וז"ל וזכורני שכן נהגו יחידי סגולה בעיר פאס להתענות בער"ה עד צאת הכוכבים. ומי שקשה עליו תענית יכול להתענות חצי יום.

**הולכים לקברי צדיקים.** נהגו ללכת על קברי צדיקים ערב ר"ה ויה"כ. וכתב הרמ"א (סימן תקפ"א ה"ד), ויש מקומות נוהגין לילך על הקברות ולהרבות שם בתחינות ונותנים שם צדקה לעניים. ובבאר היטב כתב דבית הקברות הוא מקום מנוחת הצדיקים ומתוך כך הוא מקום קדוש וטהור והתפילה נתקבלה ביותר. והמתפלל על קברי הצדיקים אל ישנים מגמתו נגד המתים, אך יבקש מהש"י שיתן עליו רחמים בזכות הצדיקים שוכני עפר.

**נשים בבית עלמין.** וכתב הזוהר הקדוש ופרשת ויקהל דף קצ"ו ע"א, דיש למנוע הנשים מלצאת לבית הקברות מפני שאם יוצאות גורמות רעה לעולם. וכן כתב הגר"א באגרת ותשמור שלא תלך לבית קברות כלל וכלל, ששם מתדבקין הקליפות מאד וכל שכן בנשים, וכל הצרות והעוונות באים מזה. וידועה ההנהגה שבצפון אפריקא שום אשה בטומאתה אינה נכנסת לבית עלמין.

**נהגו בראש השנה להקפיד ללבוש בגדים מכובסים ולא חדשים,** והטעם משום שר"ה הוא יום הדין, ואין ראוי להתהדר ביום נורא זה. נתיבות המערב (מנהגי ר"ה אות ו), ומ"מ כיון שיום זה הוא ראשית השנה, ויש שנהגו לקנות סיר חדש לכבוד ר"ה והוא לסימנא טבא. כמובא בספר בנוהג בחכמה (עמוד כז).

**נהגו לטבול בערב ראש השנה.** וחשוב לצין שטבילה במעין קדושה לאין ערך. וכתב רבנו חיים בן עטר בספרו ראשון לציון (משליו), הטבילה היא במים ארבעים סאה, וזה יועיל לכאשר יחשוב האדם מחשבות רעות אשר לא תיעשנה לזה היתה עולה באה, לזה יטבול במים יהעביר טומאתו ממנו. וראיתי בספר אוסרי הגפן בפרק מילי דחסידותא שנשאל החלבן. ישנם סוגי מעינות וסגולות, בארץ. מעין השילוח למרגלות הכותל המערבי (הכניסה ממרכז מבקרים עיר דוד), וכן המעין למרגלות שכונת בית וגן י-ם המסוגלות לרפואה. מעין הנקרא ספסופה ע"ש שמעיה ואבטליון, וכן מקוה ארי ז"ל בצפת - סגולתם לתשובה. מעין ליפתא (בכניסה לירושלים), וכן מעין למרגלות קבר שמואל הנביא ב-ים, וכן מעין מוצא (בעליה לקסטל), המסוגלים לחכמה.

**הדלקת נרות.** נהגו הנשים בעת שמדליקות נרות לברך שהחינו. וכל חילקו בין הדלקת נרות שבת ליו"ט. (נהגו העם שבת אות ז). ועונות אמן בברכת שהחינו של הבעל בקידוש. וכתב הבן איש חי (פרשת במדבר ש"א ה"א), "ופה עירנו נוהגים הנשים לברך שהחינו בהדלקת הנרות בכל יום טוב שיש בו ברכת שהחינו בקידוש. וכן כתב הרב רפאל ברוך טולידאנו הלכות יו"ט (סימן תס"ב), נשים המברכות שהחינו בשעת ההדלקה, אין לפקפק בדבר, דבלאו הכי יכולות לברך שהחינו על כניסת יום טוב, אלא דאם ברכה מבעוד יום, לא תוכל לעשות מלאכה, שכבר הכניסה את יום טוב. וכן כתב בשו"ת אור לציון (ח"ג פ"ח אות ב), שרשאות לענות אמן בברכת שהחינו שבקידוש ואינו הפסקאף שכבר בירכו בברכת שהחינו בהדלקת הנרות.

וכך ראה בקודש בשולחנם של בבא סאלי, בבא חאקי, בבא הנה (רבי אברהם מוגרבי). וכ"כ בספר אגרות משה. והטעם היות שניכר כניסת החג בעצם הדלקת הנר כמו אצל הגבר בעת הקידוש שבליל החג. וכן נהגו בלוב לברך ברכת שהחינו אחר הדלקת נרות יו"ט. (סידור עוד אבינו חי).

בשעת התפילה היה רבי כליפה אלמליח זצ"ל מרים קולו בבכי, וכל הקהל היה מתעורר לתשובה ובוכה יחד עימו, וכתב המהרש"ו בספר שער הכוונות (עמוד צ), וז"ל והיה אומר כי מי שאין בכיה נופלת עליו בימים אלה, היא הוראה שאין נשמתו שלימה והגונה. (אולדמנצור וחכמה).

**ברוב המקומות נהגו לאכול את הסימנים, בין קידוש לנטילה,** היות ויום טוב הוא דינו כשבת שצריך מאה ברכות ואין חוששים לברכה שאינה צריכה במקום שנצרך. ומה גם שאין כאן אכילה אלא טעימה מכל דבר לסימנא טבא. וגם אם אכלו יותר מכזית אין מברכים ברכה אחרונה אלא תיפטר בברכת המזון. וכן במחזור אבותינו ראש השנה (עמוד 90 אות ה), שמנהג רוב הקהילות במרוקו לעשות הסדר מיד לאחר הקידוש וביאר (עמוד 94 בהערה), דהנה עיקר הסגולה הטמונה בזה הוא להתחיל האכילה הראשונה של השנה החדשה בדברים מקוריים המסמלים והמסמנים טובה, ברכה ומתיקות, ואם לא עושים כן תיכף אחרי הקידוש, יפוג טעמם ונימוקם של סימנים אלו המיועדים להבליט למסובים את התוספות המיוחדות של הברכות והתפלות של השנה החדשה. (וכן שמעתי מהגאון הרב משה אוחנא).

והמנהג בעיר מכנאס לאכול את הסימנים לאחר ברכת המוציא, וכן בשו"ת מים חיים (ח"א סימן רמ"א), הביא בשם אחד מגדולי רבני תלמסאן בכת"י שלא יפה עושים הנוהגים לאכול בין הקידוש לסעודה, שמכניסים את עצמם במחלוקת אם יברכו ברכה אחרונה אם לאו, אלא יש לאוכלם רק בתוך הסעודה, וכן בשו"ת שמש ומגן (ח"ג סימן עב). וכן בשו"ת מקוה המים (ח"ה סימן ל).

וכן כתב בנהגו העם (ימים נוראים אות ח), העיד שכן מנהג אביו הרב ישמח עובדיה זצ"ל.

ציפרו וחלק מהעיר מכנאס. וכן מנהג ג'רבה (ברית כהונה)

**נהגו לערוך הסדר של הסימנים כסדר הזה** תפוח, כרת, סלקא, תמרי, קרא (דלעת), רוביא (שעועית), רימון, דגים, וראש כבש. מחזור זכור לאברהם ליוורנו. והתקשתי שהרי פסק השו"ע (סימן ריא ה"א), שבעדיפות בין ברכת האדמה לברכת העץ יברך במה שחפץ, וכאשר יש בפניו ברכות שברכתם העץ יברך כסדר הקדימה המובא בפסוק ארץ זית, וכיצד מנהגנו שמתחילים לברך על התפוח הפך פסק השו"ע. וידידי הרב כפיר דדון הפנה אותי לשו"ת מענה לשון (ח"א סימן מ), ושם מישב חדא על פי הקבלה להתחיל בתפוחין קדישין, וכן בשו"ת מים חיים (ח"א אור"ח סימן רמא), שאכילת תפוח תחילה ע"פ הקבלה וכן הוא המנהג ע"פ הרמב"ם ובדרך למדנית י"ל בזה דכאן אינו רוצה לאוכלם, אלא יש לו סדר לאכילתם משום סימנא טבא אבל אינו אוכלם לשם אכילה ממש או לקינוח עכ"ד.

ובמסכת ברכות (דף מ), שנינו היו לפניו מינים הרבה, ר' יהודה אם יש ביניהם מין שבעה, עליו הוא יברך. וחכמים אומרים על איזה מהם שירצה יברך. מפני שחביב עדיף. ומצאתי שכתב בספר אור זרוע (ח"א ס'קעו), שכן בדעת הרי"ף. וכן הוא הרמב"ם (ברכות פ"ח ה' יג), ואנו פוסקים כתרי עמודי הוראה. ומרן השו"ע פסק כהרא"ש. וכן כתב בסידור האר"י ז"ל לר' שבת זי"ע, המהר"ל בדרשות, ובשו"ת זכרון יהודה (ח"ב ס' רלו), שתפוח פרי קודם לעליו, מרמז על זכות כנסת ישראל שהקדימו נעשה לנשמע, וכן כתב בספר כה"ח סופר (ס' תקפג אות יד), שכן כתב מרן החיד"א בברכ"י (שם), שיש סוד בדבר.

**מנהגנו לערוך את הסמנים בשני ליל ראש השנה.** (מפי הגאון הגר"י מאמן, והגאון רבי משה אוהנא).

**יברך תחילה.** על התפוח עץ ויפטור שאר שאר הדברים שברכתם עץ, ויקח אבטיח או מילון ויפטור שאר הדברים שברכתם האדמה, לפי שסימנים שברכת האדמה דרכנו לאכול אותם וללפת בהם את הפת.

**רוביא – שומשום.** כמו כן בעיר מרקש היו מוסיפים בסימנים שומשום – רוביא ואומר יהי רצון שירבו זכויותינו כתלתן. כן שמעתי מהגאון הרב משה אוהנא אב"ד פ"ת וכן מובא בספר זכר אבות (דף 125). וכן הוא מנהג צ'פרו מפי הגר"י מאמן, וכן נהג הרב ישא ברכה כמובא בספר ישראל סבא (עמוד 271).

**ריאה.** יחידים ואנשי מעשה היו אוכלים ריאה בליל ר"ה כסברת רבינו הטור, ואומרים ראה נא העינינו וריבה ריבנו, ומהר לגאלנו גאולה שלימה וקרובה למען שמיד, והאר עיני במאור תורתך. עיין מועד לכל חי (סימן יב ס"ק כח). נהגו העם (ימים נוראים אות ז), וכן במחזור אבותינו (עמוד 92), שכן מנהג בערים

**מנהגו בקידוש ליל החג לקדש על יין לבן.** שמסמל הגון הלבן שהוא החסד כמו שאר הסימנים. ומנהג דרום מרוקו לקדש בדוקא על יין אדום וטעמם על פי הסוד. בירושלמי (שקלים פ"ג ה"ב), ואמר רבי ירמיה מצוה לצאת בין אדום, שנאמר אל תרא יין כי יתאדם. ולכן דעת הרמב"ן (ב"ב צ:), הביא את הירושלמי הנ"ל וכתב שאפילו בדיעבד לא יצא ידי חובה. ובשו"ת הרשב"ץ (ח"א סימן נז), כתב דמיני רבא קרא דאל תרא יין כי יתאדם, לא למיפסל בין לבן בדיעבד, אלא לכתחילה.

וכתב המאירי (פסחים קז:), שמקדשים על יין הלבן. וכתב רבנו יצחק אבן גיאת (הלכות קידוש עמוד ב), פסק שיין לבן כשר לקידוש. ומרן הבית יוסף שהרי"ף והרא"ש השמיטו דין זה. ובשו"ת התשב"ץ (סימן פח), כתב כי אם היין הלבן חשוב, הוא כשר גם לכתחילה ע"פ תרגום ירושלמי (שיר השירים ה. ו), שתיתי ייני עם חלבי, ויין חיוורין. והפסוק שאמר אל תרא יין כי יתאדם בא לשלול יין שהיה אדום מעיקרו והתקלקל והתלבן. בצירוף סברת הרשב"ם שיין לבן פסול לנסכים ולא לקידוש. ולדינא דעת הרא"ש והרמב"ם והרי"ף פסקו ששרי לקדש על יין לבד מלבד הרמב"ן, בפרט שמנהג אבותינו בידנו וראו בכך סימנא טבא.

**בסעודת ליל ראש השנה נהגו לטבל הלחם** בסוכר לסימן טוב, וכן היה מנהג בעיר פאס, כמו שהזכיר רבי אברהם אלנקר במחזורו ובעוד מקומות.

**בימים נוראים נהגו לומר פיוטים קודם אמירת נשמת כל חי.** ולא חששו להפסק. מרן בשו"ע (סימן סח ה"א). כתב יש מקומות שמפסיקין בברכות קריאת שמע לומר פיוטים ונכון למנוע מלאמרם. ומקורו מדברי הטור שכתב טוב ויפה לבטלה למי שאפשר, כי הוא סיבה להפסיק בשיחה בטילה בדברי הבאי וכ"ו.

והרב שלום משאש זצ"ל בספרו שמש ומגן (ח"ג חאו"ח עמוד נה). ובודאי דאינו דומה מקומות אלו שאנו נוהגין להפסיק בהם, למ"ש השו"ע שמפסיקין בתוך ברכות ק"ש ובפרט דגם בברכות ק"ש לא כתב מרן רק ונכון למנוע וכ"ו. ולא בלשון איסור. וגם הטעם בטור מפורש, שהיא סיבה להפסיק בשיחה בטילה וכ"ו. שבשעה שאנו אומרים פזמונים אלו הכל שותקין וקוראים בחדרה ובאימה דברים חדשי לכבוד היום. ואין שום שיחה בטילה. וכן כתב ביחיה דעת חזן (ח"א סימן י). ומ"מ ראינו שלא נחלקו הפוסקים אי הוי הפסק או לא אלא בברכות (דק"ש) עצמו, אבל בתוך פסוקי דזמרה דאין בזה לא משום חשש הארכה בברכות ולא שינוי במטבע שטבעו בהו חכמים.

וכתב רבי חיים בן עטר זצ"ל בספרו חפץ ה על

הש"ס ברכות (ודף יא). מכאן ראיתי להוכיח ולחזק את המנהג שנהגו לומר הרבה פזמונים ותחינות ביום התענית וביום ראש השנה וביום הכיפורים בתפלת שמונה עשרה כפי סדר הנוגע לכל אחד, כי כן נתנו רשות רבותינו להוסיף כפי מה שרצו. ודלא כמנהגים להשמיט הפזמונים ביום הכפורים מתוך התפלה, כי מנהג אבותינו תורה וכן ראוי להניח הסדר שכתוב במחזורים. וכן כתב הרדב"ז בתשובה (ח"ג סימן תקלב), ודחה דברי המעוררין "לא יפה עשו אותם שביטלו דבר קדוש כזה ואין שומעין להם דהא קרובץ ופיוטין שהם צרכירבים התיירו לומר אפילו בשלוש ראשונות וכ"כ רבינו יעקב בשם בה"ג ור"י ור"ת ז"ל וכ"כ ר"ח ורבינו האי גאון והראב"ד ז"ל וכן הסכימו רבינו יוסף טוב עלם ורבינו אליהו הזקן והקליר וכ"י שכל מה שסדרו לומר בקדושות יוה"כ הוא מענין סדר שמקדישים עליונים ותחתונים וגדולת וקדושת שמו יתברך אין כאן הפסק ותוספת אלא קדושה ארינתא והלא מחבירהם היו אנשים גדולים בחכמה כמו הר"ר אברהם בן עזרא וכהר"ר שלמה בן גבירול וכהר"ר יהודה הלוי זצ"ל והם היו אנדולסיים ובזמנו של הר"ר יוסף הלוי בן מגאש.

וכמה גאוני עולם באו אחריהם ושמעו הקדושות ולא מיחו בידם מפני שהיו חכמי אמת ודברים קדושים כאלה אין ראוי לבטל אותם כלל... עוד אני אומר שאפילו לדעת אלו החכמים שהם סוברים שיש איסור בדבר לא עדיף איסורא מאיסורא דברכה לבטלה ואינהו נמי לא עדיף מרב דאיכלע לבבל חזוהו דקא קרו הלילא בר"ח וכ"י אמר מנהג אבותיהם בידיהם. ולדעת הגאונים ור"ת ורוב הפוסקים ז"ל שהיו מברכין על קריאתיהם ולדעת רב יש בזה ברכה שאינה צריכה ואפ"ה לא מיחה בידם והרי רב רבן של בני הגולה היה ומטעם זה מקשינן ממנו לכל האמורים ואפ"ה לא רצה לבטל מנהגם ופשיטא שהיה בידו למחות ואפילו נגד הלכה אזלינן בתר המנהג היכא דהמנהג הוקבע עפ"י חכמים של המקום כמו שכתוב במרדכי פרק הפועלים.

ועיין בתשובות הר"י קולון ז"ל (סימן ט), ותמצא כמה ראיות שאין לשנות שום מנהג וכ"ש מנהג כזה שהוא לתת כבוד לשמו להקדישו ולהעריצו וכ"י. ומובא בסידור רב עמרם "אין אנו משנים ממה שאמרו חכמים בתלמוד בין ביום (טוב בין בשבת) ואי לעינין לאתרא דאמר חזן מאי דלא דמי למטבע שטבעו חכמים מסלקינן ליה. כנראה בתקופת הגאונים שיליחי הציבור הוסיפו מדעתם פיוטים והרשו לעצמם להם משנות ממטבע שחכמים קבעו, אבל לא באומר קרובות וכדומה שהם מענין הברכה. חשוב לצין שאותם פוסקים שטוענים טענות שיש בכך הפסק ראוי להזכרם קופת הגאונים היה פולמוס רחב שיש הפסק לומר בשלוש ברכות באבות זכרנו לחיים, ומי כמוך, וכתוב לחיים. וכן כתב בשיבולי הלקט (סימן רפו), ורבינו האי גאון זצ"ל אם לא מצינו זכר במשנה ובתלמוד לזכרנו לחיים ומי כמוך וכתוב לחיים ומנהג הוא ויש נמנעים לאומרן משום דאין

ברכות הללו מקומות לשאול צרכים. וכן כתב הרה"ג משה מלכה בשו"ת מקוה המים (ח"ה סימן ל), ואני בעוניי הנהגתי בבית הכנסת שלי לאמרם במקומם קודם נשמת שכן נהגנו בחו"ל בפני רבנים קדישי עליון ולא היה מי שערער על כך, ולכן אני ממשיך ממשיך באותו מנהג, כי באמת קשה לי לומר להמון שכל מה שנהגו אבותינו היה בטעות.

**מקפידים שהחזן לימים נוראים.** יהא למעלה מגיל שלושים נשוי וירא שמים, וכתב באורחות חיים (הלכות תפלה אות עח), והטעם כי בן שלושים ונשוי, לבו נשבר ונכנע ביותר, ונאמר לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. ונשוי דומיא דכהן גדול שנאמר בו וכפר בעדו ובעד ביתו, וכל שהוא נשוי הרי יש פת בסלו, וניצול מהרהורים רעים. ומשלמים לו שכר טירחה כידוע. וראיתי שמחוסר ידיעה לא מקפידים על התוקע, ופעמים רבות ראינו שאינם תוקעים על פי הלכה, לכן ראוי לקחת בעל תוקע ירא שמים ויודע את ההלכות ואף נבחן על כך אצל מורה הוראה, שהרי עיקר יום ראש השנה, תקיעת שופר.

**קודם התקיעות נוהגים לקרא מזמור בתהלים מז,** ומנהגנו באולדמנצור אומרו שבעה פעמים. ואיתא במדרש בתהלים. עלה אלהים בתרועה, שישב על כסא הדין, וכיון שישראל תוקעים בשופר הוא עולה ומהפך מדת הדין למדת הרחמים, שנאמר ה' בקול שופר, ברחמים, שנאמר ה' אל רחום וחנון.

**יושבים בעת התקיעות.** בתקיעות שלפני מוסף הש"ץ מברך ותוקע מעומד, אך הציבור יושבים הן העת הברכות והן בעת התקיעות. שהם הנקראות תקיעות מיושב. שמש ומגן (ח"א אור"ח סימן סג). וכתב בשו"ת זבחי צדק (ח"ג סימן קמד), הביא בשם הגרי"ח, שאף בעת הברכות שעל השופר, הקהל יושבים, שהואיל ולא הטריחום לעמוד בעת מצות התקיעות, לא תהיה הברכה גדולה מעיקר מצות התקיעה, ולכן יושבים אף בעת הברכות. ולכן המנהג פשוט בכל המקומות שאין הציבור עומדים בשעת הברכות שעל השופר.

**תשליך.** תשליך ביום ראשון של ר"ה, ואם חל ביום שבת מקימים את התשליך ביום ב' דר"ה. וראה קרית חנה דוד בסופו בקונטרס (בשוב דוד הלכות סימן ח), וכתב בשו"ת שושנים לדוד צבאח (ח"ב אור"ח סימן ו דף סט), כתב ולדעתי המעט בזמן הזה שנפרצו כמה פירצות בעיר ואירא איסור ברור מאחר שמולכין בידם מחזורים ואיסור הוצאה חמור לן לכן שב ואל תעשה עדיף. וכ"כ נהגו העם (ר"ה אות יג). ורבי מאיר אסולין העיד שבמרקש היו בתי כנסיות שבחצר בית הכנסת נמצא בור אף ביום א' שחל בשבת,

שבכך לא חוששים לטלטול. איתא ברמ"א והולכין אל הנהר לומר פסוק ותשליך במצולות ים כל חטאתינו. ובמהר"י כתב מה שנוהגים לילך בראש



השנה אחר הסעודה אצל ימים ונהרות, כדי להשליך במצולות ים כל, ועיין בפסיקתא ורבתי פרק מד, אמר הושע שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעוונך (הושע יד, ב), אמרו לו ישראל להקב"ה רבונו של עולם ומה את עושה לכל עוונותינו, אמר להם עשו תשובה והם נבלעים מן העולם שנאמר וירמיה נ, כ), יבוקש את עיון ישראל ואיננו ואת חטאת יהודה ולא תימצאנה,

אמרו לו ולהיכן אתה משליכם, אמר להם לים שנאמר (מיכה ז, יט), ישוב ירחמנו יכבוש עוונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתם. ובמשנה ברורה מביא במדרש שעבר אברהם אבינו עד צוארו במים כשהלך להקריבו ע"ג המזבח ואמר "הושיעה כי באו מים עד נפש" ואנו עושין זכר לעקידה. ובאלף המגן מביא עוד טעם, מפני שאנו ממליכין את הקב"ה עלינו והדרך היה למשוך את המלכים אצל הנהר לרמז שתמשוך מלכותו, ועוד ע"ש הפסוק וישאבו מים וישפכו לפני ה'. ואיתא בתרגום יהונתן ושפיכו לבהון כמיא לפני ה' ופירש"י ז"ל

סימן הכנעה, הרי אנו לפניך כמים הללו הנשפכין. ובכתבי האריז"ל איתא שאנו מעוררים פנימיות הי"ג מדות של רחמים שנרמזים בפסוק מי אל כמוך ועי"ז משליך כל החטאים והקליפות שנבראו מעונותיו למצולות ים. ומובא במגן אברהם שטוב לילך למקום שיש בו דגים חיים, לסימן שלא תשלוט בו עין הרע, ונפרה ונרבה כדגים. ועוד טעם כי עיני הדגים תמיד פקוחות וכן אנו מעוררים עלינו עינא פקחא דלעילא לרחם עלינו. ובלבוש איתא שהוא לזכור שבני אדם נאחזים במוצודות פאתום, כך בני אדם נאחזים במוצודות הדין, ומתוך כך יהרהר בתשובה.

**טעה לומר המלך המשפט.** בין כסה לעשור בשמונה עשרה בברכת השיבה שופטינו, חותמים המלך המשפט ואם שכח דעת מרן השו"ע (סימן אור"ח קיח ה"א), שחוזר ומנהגנו שאין חוזרים מפני ספק ברכות כפסק הרמ"א. שו"ת מים חיים (סימן טז), נהגו העם (ר"ה אות ז), וכן דעת הרב ישא ברכה בספר ישראל סבא (פרק ר"ה עמוד 278), וכן פסק הרב בן איש חי (פרשת נצבים אות יט).

**שבת שובה.** שבת בין כסה לעשור נקראת שבת שובה על שם ההפטרה המתחילה שובה ישראל עד השם אלהיך, ונהגו להקדיש שבת זאת ללימוד תורה ותשובה, שכידוע שבכחה של שבת האחרונה בשבת לתקן את כל שבתות השנה.

## יום הכיפורים

**נהגו העם לעשות כפרות.** מליל קודם הכיפורים עד למחורת. אומנם תלמידי חכמים ואנשי מעשה קמים בעלות השחר ומעירים בני ביתם ומקימים

את הכפרות וכך גם נהג הרב רפאל המכונה המלאך מאמן זצ"ל בעיר ציפרו. (מפי הגר"י מאמן). וכ"כ בנהגו העם (ויה"כ אות א). ובאולדמנצור היה רבי כליפה אלמליח רב העיירה סובב בכל הבתים מעלות השחר - ועד הנץ, והיה שוחט בחצר ביתיהם, ואחר תפלת השחר היה מכשירים את העופות, ומבשלים אותם עם קוסקוס לסעודה מפסקת.

**נוסח הברכה במצות כיסוי הדם.** מנהגנו בכל ערי המערב לברך רק על כיסוי הדם, כפסק הרמב"ם (פרק יד), כתב רק על כיסוי הדם, וכ"כ הב"ח שכ"כ הרשב"א ז"ל וכתב דהכי מסתבר דכל הברכות נתקנו רק על כלל המצוה. ובחידושי הגהות על הטור, כתב שגם בה"ג, וסמ"ג כתבו יברך רק על כיסוי הדם, בלא תיבת בעפר ועיין בש"ך שם (סימן קכט), שכתב התוספות בעפר אינה אלא הרחבת ביאור בעלמא. ומרן השו"ע נמשך אחר דברי הטור שהוסיף שיברך על כיסוי הדם בעפר. אוצר המכתבים (ח"ב אלף נד).

**הרבנים ניסו לעשות תקנה.** לעשות כפרות בשני בני עופות זכר ונקיבה, ולא עלה בידם.

**אכילת העופות.** את העופות נתנו לענים, ויש שנותנים דמי העוף לענים ומ"מ נהגו במרוקו לאכול את העוף בסעודה המפסקת, שהרי עיקר הכפרה היא השחיטה.

**הולכים לקברי צדיקים.** נהגו ללכת על קברי צדיקים ערב ר"ה ויה"כ. וכתב הרמ"א (סימן תקפא ה"ד), ויש מקומות נוהגין לילך על הקברות ולהרבות שם בתחינות ונותנים שם צדקה לעניים.

**טבילה מצוה.** היה מנהג בני הכפר לטבול בנהר העובר סמוך לכפר, לאחר הטבילה היו עוברים אחד אחד לפני רבינו שהיה נותן לכולם מלקות בשוט מיוחד. וכן היו נשים הולכות לטבול בנהר בערב יום כיפור. וכתב בבן איש חי דגם הנשים יהיו זהירות לטבול בערב ר"ה וכיפור. וכתב בשו"ע טולדאנו (סימן תקכה הלכה מג), וז"ל גם הנשים יהיו זהירות לטבול בערב ראש השנה, ואפילו הבתולות. ובספר נר ציון (עמוד סג). שדעת הגאון הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל שראוי לנשואות בטהרתן שיטבלו. אבל לא לאחרות.

ובשו"ת שבט הלוי הלכות נדה (סימן קצה עמוד רנו), כתב שע"פ דברי הריב"ש נראה שאסור לנשים בתוך שבעה נקיים לטבול ערב ויה"כ ואפילו ביום ו' לנקיים, ואיסור גמור הוא, שקרוב מאד שיבאו למכשול גדול, אבל רשאות לטבול בימי טומאה או בטהרתן וכן היו גדולים שהקפידו על זה. ולעניין הפניות כתב הרמב"ן (נדה לב), שבטלוה בדורות האחרונים, משום שהיא חומרא דאתי לידי קולא, פן יקל בעיני הבריות איסור ביאת פנויה, שהוא מדרבנן, ויבאו בה לידי מכשול. וכן כתבו הפוסקים שאין להתיר להם לטבול מחשש לתקלות. וכן מובא בספר ישראל סבא (עמוד 286) הרבניות והזקנות נהגו ללכת לטבול במקוה טהרה.

# עם סגולה

הרב אברהם אסולין

## סגולה לנפלים.

**א.** כשאירע ולאחת מבנות הכפר בניה הקטנים היו מתים, היו באים לחבורת הזוהר בראשותו של רבינו רבי כליפה אלמליח זיע"א, בני החבורה היו למודים זוהר בליל שישי ומוצאי שבת, והיו מוכרים את העובר לבני החבורה בקנין מלא, ומאז היה העובר שייך לרבינו ולחבורה כסגולה לשמירה על חייו. (אודמנצור וחכמיה ערך הלילה) וגם כיום ניתן שהאשה עם בעלה ילכו לתלמיד חכם וימכרו לו את העובר. והסבר שאם נגזר ח"ו שוב הפלה על האם, אזי הולד שייך לרב שקנה מהאם בקנין מלא.

**ב.** וכן נוהגים לקחת מטפחת של ספר תורה וכורכים סביב הגוף ומניחים את המטפחת בתוך בד מיוחד. (מפי הגאון הרב ראובן אלבז).

**ג.** לעולם אדם לא יקפיד בתוך ביתו שגורם שאשתו ח"ו תפיל. (חז"ל).

**ד.** שלש דברים נאמרו בציפורנים צדיק שורפן, חסיד קוברן, רשע זורקן, מפני שיתכן שאשה מעוברת תעבור עליהן ותפיל עוברת ח"ו. והזהר הקדוש פרשת ויקהל (עמוד רח:), לא חילק בין איש לאשה, תרגום. ולא ישליך אותן שלא יעשה קלון באותו מקום, שאותו בן אדם יכול להינזק. ובשם הרה"צ רבי חיים הכהן המכונה החלבן שכל היזק של טומאה על דריכת ציפורנים מגיל ג' שנים. (ספר אוסרי גפן ח"ג),

**ה.** ישנם נשים שזכו לפרי בטן ועדין לא ניכר שהינם הרות ומספרות למשפחה והחברות, לא טוב עושות שכבר אמרו רבותינו ז"ל דבר הסמוי מן העין יש בו ברכה, ובכך משמפרסמות זאת כל עוד שלא ניכר גורמות לעצמן לעין הרע ומכך נגרם הפלה ח"ו.

## סגולה ללידה קלה.

לאכול פת בכל מוצאי שבת סעודה רביעית לכבוד דוד המלך ע"ה, ומפי הראש"ל הגר"ע יוסף,

ולהדליק קודם הסעודה ארבע נרות לכבוד דוד המלך ע"ה, ובסיום הסעודה האשה ובעלה יתפללו לה' שימלא משאלות ליבם במהרה, בזכות דוד המלך ע"ה ובזכות אליהו הנביא.

היה רבינו מתעטף בג' לביה לבנה שהייתה מיוחדת ליום הכיפור. סעודה מפסקת נהגו כל הקהילה בבוגמז לאכול יחד וכל אחד מביא דבר מה עבור הסעודה, וכל זאת כדי שלא יהא אחד רעב בביתו. (רבי מאיר אסולין). חינוך הילדים בתענית שעות משהגיעו לגיל חינוך, והכל לפי כוחם, וכתב בזוהר הקדוש (פרשת בלק דף רג ע"א), והוא סגולה להצילם מחולי האסכרה.

**בברכות השחר** מנהגנו לברך ברכת שעשה לי כל צורכי, וכתב באורחות חיים (דין מאה אות ה), בשם הגאונים, ושכן המנהג בכל ספרד. וכתב מהר"י עייאש במטה יהודה (שם ס"ק יד), שכבר נהגו העולם כדברי הרמ"א. וכתב הרב ברית כהונה (ח"ג מערכת ת אות יז), ויש בידי כלל גדול, שכל דבר מבואר בגמרא או באחד מן הפוסקים ובעלי ההלכות, אפילו שיהיה היפך ממה שכתוב בספרי הקבלה, אני מורה בו כדברי הפוסקים, ולא אחוש למה שכתבו בספרי הקבלה, ורק לעצמי החמיר, ולכן אנו נוהגים לברך ברכת שעשה לי כל צרכי גם בט"ב וגם ביו"כ, ובמקום מנהג לא אמרינן ספק ברכות להקל. וכתב הגר"י צובארי בסידור כנסת הגדולה (ח"א עמוד ד), שכתב שהרה"ג מהר"י צ'אהרי מחכמי תימן הקדמונים, העיד שהמנהג הקדום בתימן לברך ברכת שעשה לי כל צרכי גם בט"ב ויו"כ אע"פ שאסורים בנעילת הסנדלר, וכדברי בעל העיטור. וכ"כ מנהג אלג'יר לברך כמובא בספר זה השולחן (עמוד סב, קנב). ובספר עלי הדס (יום הכיפורים אות כ), המנהג הקדום היה לברך ברכת שעשה לי כל צרכי.

**טלית על הראש.** בכל יום הכיפורים לובשים טלית גדול ובכל נדרי כל הציבור מניחים טלית על ראשם כאחד. שמוסיפה הכנעה בעת נעילת שער. ומובא בשער הכוונות (עמוד ק), שמניחים הטלית על הראש כמלאכים.

**ברכת הלבנה.** יש שמברכים ברכת הלבנה קודם יום הכיפורים, בשביל להרבות בזכויות. ומנהגנו במוצאי יו"כ לברך ברכת הלבנה כדי לקדש הלבנה בשמחה. כפסק הרמ"א בהגה (סימן תרב), כתב אין מקדשים הלבנה עד מוצאי יום הכיפורים. וכתב הגאון רבי יצחק אבולעפיא בשו"ת פני יצחק (ח"א מערכת הברכות אות קסא), כתב המנהג בירושלים לברך ברכת הלבנה במוצאי יום הכיפורים, וכמ"ש הפרי חדש וכן הוא המנהג בדמשק ובתוניס ובאפריקה. ובספר זכור לאברהם (ח"א דף יא ע"ב), שכן הוא המנהג בסלוניקי.

**למחרת יום כיפור היה רבינו עורך את סעודת 'יום שמחת כהן',** הסעודה הייתה מלווה בתופים ובמחולות ובשמחה רבה כי רצה ה' את מעשינו, זאת לזכר השמחה שהייתה בזמן בית המקדש כשהיה הכהן גדול יוצא בשלום מבית קודש הקודשים. כדאיתא במסכת יומא (פרק ז' משנה ד), ויום טוב היה עושה והכהן גדול לאוהביו בשעה שיצא בשלום מן הקודש.

### גנזי המערב ח"א

אסופות של כתבי יד מחכמי מרוקו בנושאים הלכה. מוסר. תורה. תיעוד קהילות במרוקו הספר מוכן להדפסה ומתעכב מחוסר תקציב.

ניתן לתרום ולהנציח לעילוי נשמת להצלחה. ורפואה.

וכן בכל ענייני העלון  
לפרטים: 052-7145147



## מעשה רב

### מעשה השבוע - בשלוש בית

להצלחת הגבאים ר' דוד  
דרעי ור' שמעון אברז'ל  
בבית הכנסת בית אל נוסח  
מרוקו אשדוד בכל אשר  
יפנו יצליחו.



להצלחת הגבאים  
המסורים ר' שרגא ור'  
יוסף נחושטן בביה"כ בית  
מאיר אלעד בכל אשר יפנו  
יצליחו

בעת כהונתו של הגאון רבי יוסף משאש בתלמסון, היה זוג צעיר אשר מדי פעם היתה האשה קונה בשר מהאיטליז, הקצב שאל את האשה, האם רוצה האשה לקנות בשר מוכשר או שהיא תכשיר לבדה בביתה, האשה הצעירה לא הבינה את השאלה ולקחה בשר לא מוכשר, בבא מן הימים פגש בעלה את הקצב, ושאלו אשתך כה צעירה וכבר יודעת היא להכשיר את הבשר לבדה, וכששמע זאת בעלה נחרד מפני שחשב לתומו שאשתו קונה בשר מוכר, מיד פנה לביתו והחל להתיר דברים קשים באשתו שהכשילה אותו בבשר איסור, האשה שהתחנכה בבית הוריה שבכל שאלה פונים לרב, הציעה לבעלה הבה נגש לרב ונשאל אותו האם נהגתי כשורה ואם לאו כיצד נעשה תשובה, הבעל שמע בקול אשתו וניגש לרב העיר הגאון רבי יוסף משאש ובידס הסיר, הבעל שטח את הדברים לפני הרב, ושסיים. הרב טעם מהתבשיל והפטיר בשר זה מוכשר, ויהי לפלא בעיני הבעל, נפרדו מהרב לשלום, והחל הבעל להקניט את הרב בעיר עד שנהפך לשיחה בני העיר, העסקנים לא יכלו לשמוע חרפת הרב פנו לרב לאחר בקשת המחילה, ושאלו את הרב לפרש המעשה, השיב הרב יש חלק בבשר שאסור לאוכלו מהתורה, וישנו חלק שאסור לאוכלו מדרבנן וישנו חלק שאסור מצד המנהג ואותו אכלתי בשביל שלום בית ובמגביל זימן את האשה למשרדו ולימדה הלכות הכשרה, לבל יכשרו להבא.

### הודעה משמחת

מתקיים מידי יום שיעור תורה  
מפי הרב אברהם אסולין  
בהלכות טהרה, ימים נוראים  
ופרשת השבוע.

בביה"כ אחוזת אברהם אלעד  
רח' ר' יוחנן בן זכאי 40  
בשעה 8:30

לע"נ הרה"ג אשר מסעוד בן  
עלו ור' שלום זצ"ל רב מועצה  
אזורי חבל מודיעין

### יבורכו התורמים בזכות זיכוי הרבים

לרפואה שלמה אליו בן  
מכלוף נחמוכה. גרציה בן  
משה נחמוכה. ניסן בן יוסף  
בר נאוב

לשידוך הגון לידידי אבנר בן  
רות טלקר

להצלחה ברוחניות וגשמיות  
ליאור ארסול וב"ב

להצלחת רפאל לוגסי וב"ב.  
להצלחת יניב זזון וב"ב.  
להצלחת אושרי עקיבא  
ורעיתו.

לזש"ק חביב אבי בן יהודית  
ומרת דנה מדלן בת גאולה.  
לע"נ אליהו בן דינה ז"ל

להצלחה ברוחניות וגשמיות משפחת אלמליח וב"ב שתרמו לע"נ  
ההורים היקרים נשמת חנה יוסף בר שמחה ז"ל ומרת זוהרה בת  
איזה ע"ה יהי זכרם ברוך.

להצלחת גיא זגורי וב"ב.  
ולע"נ עישה בת חנה ע"ה  
חיים בן רחל עליזה בת חנה  
ע"ה  
למשפחת יפרח. רנתייה

לע"נ סבי יוסף בן אביגיל  
ז"ל וחביבה בת רחל ע"ה  
למשפחת אסולין. לע"נ סבי  
משה בן יקוט ז"ל  
למשפחת דנינו

לע"נ איש החסד אברהם ז"ל  
למשפחת בן דוד .  
ת.נ.צ.ב.ה.  
לע"נ הילדה הדר בת שרית  
תחי' ת.נ.צ.ב.ה.

להצלחה ברוחניות וגשמיות  
אשר פרץ וב"ב

לע"נ פרג' בן מרגול ומרת  
מננה בת מחה ע"ה  
למשפחת ברנס